

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ
ТВАРИННИЦТВА, СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ

Кафедра генетики, годівлі тварин та біотехнології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Бабенко Д.В.

« 15 » 06 2020 р.

Гарант освітньої програми

« _____ » _____ 2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Генетика з біометрією»

Галузь знань 20 «Аграрні науки та
продовольство»
Спеціальність 204 «Технологія виробництва і
переробки продукції тваринництва»
Освітньо-професійна програма «Технологія виробництва і переробки
продукції тваринництва»
Освітній ступінь «Молодший бакалавр» та «Бакалавр»
Семестр 2-й, 3-й
Форма здобуття освіти (денна та заочна)

Викладачі
Гиль Михайло Іванович, д.с.-г.н,
професор, академік НАН ВО України,
michaeligill@ukr.net
Каратеева Олена Іванівна, к.с.-г.н.,
доцент, karateevaoi@mnau.edu.ua
Тимофіїв Михайло Михайлович,
mihail_timofeev@ukr.net

Розглянуто на засіданні кафедри генетики, годівлі тварин та біотехнології.

Протокол № 10 від «10» 05 2020 року.

Завідувач кафедри

Луговий С.І.

Схвалено науково-методичною комісією факультету технології виробництва і
переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнології.

Протокол № 10 від «22» 05 2020 року.

Голова науково-методичної комісії

Стародубець О.О.

Схвалено на засіданні вченої ради факультету технології виробництва і
переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнології.

Протокол № 10 від «25» 05 2020 року.

Голова вченої ради

Гиль М.І.

Миколаїв

2020

1

Генетика з біометрією. Гиль М.І.

1. Призначення навчальної дисципліни	Курс „Генетика з біометрією” виступає теоретичною основою для навчальних модулів „Розведення тварин”, циклу „Спеціальна зоотехнія” і ґрунтується на знанні теоретичних основ і ведучих питань з модулів: „Морфологія тварин”, „Прикладна зоологія”, „Біохімічна, фізична та колоїдна хімія”, „Мікробіологія”, „Фізіологія тварин” та „Вища математика”
2. Мета навчальної дисципліни	Метою курсу „Генетика з біометрією” є освоєння студентами основних закономірностей спадковості і мінливості ознак сільськогосподарських тварин та досвіду їх застосування в селекційній практиці при розведенні свійських тварин. Студенти повинні вивчити досягнення загальної генетики: цитологічні та молекулярно-біологічні основи спадковості; закономірності успадкування ознак при статевому розмноженні та генетичну зумовленість статі, мутаційні та рекомбінаційні процеси при реалізації і застосуванні біотехнічних методів, вивчити методи визначення параметрів мінливості та успадкування кількісних і якісних ознак. На підставі вивчення цих матеріалів студенти повинні оволодіти методами управління індивідуальним розвитком свійських тварин, моделювання і створення нових селекційних форм, підвищення рівня розвитку господарсько корисних ознак через взаємодію „генотип×середовище” з метою раціонального і максимального використання генетичного потенціалу окремих видів і порід великої рогатої худоби, свиней, овець й кіз, коней і птиці, хутрових звірів та бджіл, собак тощо
3. Компетентності	ФК 1-4, 6, 11, 12, 15, 16
4. Заплановані результати навчальної дисципліни	У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

	знати: історію формування і розвитку генетики, її завдання і досягнення у розв'язанні практичних питань тваринництва; цитологічні і молекулярні основи спадковості; закономірності успадкування ознак під час статевого розмноження (менделізм); типи взаємодії алельних і неалельних генів; хромосомну теорію спадковості; генетику статі; особливості, досягнення і перспективи генетичної інженерії та біотехнології тварин, заснованої на ній; мінливості організмів та її види; мутаційну і модифікаційні мінливості; генетику популяцій; генетичні основи спадковості щодо стійкості тварин до захворювань, імуногенетику та генетичний поліморфізм білків; процеси передачі спадкової інформації у бактерій та вірусів; генетичні основи селекції; генетичну етологію тварин вміти: характеризувати біологічні явища, визначати ступінь генетичної зумовленості спадковості і мінливості ознак за допомогою біометричних методів; визначати генотипи ознак; аналізувати успадкування ознак методом гібридологічного аналізу; визначати локалізацію генів у хромосомах; оцінювати мутагени й їх дію на спадковість живих організмів з метою запобігання генетичному забрудненню, захисту спадковості від шкідливої мутагенної дії; оцінювати генетичну суть спадкової стійкості проти захворювань та використовувати це у розробці генетичних методів захисту від них; використовувати генетичні знання під час вивчення питань розведення та селекції тварин, племінної справи, спеціальної зоотехнії, біотехнології тварин і в своїй майбутній спеціальності за фахом	
5.Опис навчальної дисципліни	Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них: - лекції - лабораторні заняття - самостійна робота	<i>180 годин/ 6,0 кредити</i> <i>72 години/ 2,4 кредити</i> <i>72 години/ 2,4 кредити</i> <i>36 годин /1,2 кредити</i>
Календарний план*		

№ з/п	Найменування тем	Розподіл навчального часу, годин		
		лк	лз	сам. робота
1	Вступ	2		3,6
2	Спадковість і мінливість	2		
3	Цитогенетика	4	10	3,6
4	Хромосомна теорія спадковості	4	6	
5	Закономірності успадкування ознак при статевому розмноженні (менделізм)	8	14	
6	Генетика статі	4	4	
7	Молекулярна генетика	8	8	7,2
8	Мутаційна мінливість	4		7,2
9	Модифікаційна мінливість	2		
10	Генетичні основи індивідуального розвитку	4		
11	Імуногенетика, генетичний поліморфізм білків	4	6	
12	Генетика імунітету, аномалій і хвороб	2		3,6
13	Генетична інженерія	4		
14	Біометрія	6	14	
15	Генетика популяцій	4	4	3,6
16	Генетичні основи селекції	4	4	
17	Основні генетичні характеристики сільськогосподарських тварин й птиці	4		7,2
Всього		72	72	36
*Примітка. Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу				

6. Порядок та критерії оцінювання	Поточний контроль знань здійснюється шляхом усного опитування на лабораторно-практичних заняттях, письмового тестування, тестування за допомогою ПЕОМ, а оцінювання виконується за бальною методикою ЄКТС. Проте підсумковий контроль – шляхом проведення заліку в усній формі по питаннях, що розглядаються і затверджуються на засідання кафедри. Оцінювання виконується за бальною методикою ЄКТС. Студенти, які набрали впродовж 2-го семестру 60 кредитів одержують залік без його складання, в той час як в іншому випадку залік складається й набрані кредити додаються до таких семестрових. По закінченню семестру студент допускається до заліку за таких підстав: - набрано 36 семестрових кредитів; - при набраних кредитах є бажання поліпшити рейтинг й оцінку Студенти, які набрали впродовж 3-го семестру 90 і більше кредитів одержують іспит без його складання, але за рішенням кафедри, в той час як в іншому випадку іспит складається й набрані кредити додаються до таких семестрових. По закінченню семестру студент допускається до іспиту за таких підстав: - набрано 36 семестрових кредитів; - при набраних кредитах є бажання поліпшити рейтинг й оцінку. Зарахування пропущених занять здійснюється після їх відпрацювання з НПП за розкладом консультацій.

Поточний і підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти

Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
		min	max	min	max
1. Аудиторна робота в т.ч.:					
- Навчальні заняття (підготовка та виконання)	15	0,60	1,20	9	18
- Виконання індивідуальних завдань (ОР, реферат, РГР, РР та ін.)	3	0,665	1,33	2	4
- Модульний (змістово-модульний) контроль	12	1,165	2,33	14	28
- наукова робота	1	11	20	11	20
2. Самостійна робота в т.ч.:	1	16	20	16	20
- опитування	1	8	10	8	10
- тестування					
<i>Якщо формою підсумкового контролю є екзамен, то</i>					
Разом				36	60
Екзамен				24	40

Разом по дисципліні		60	100
<i>Якщо формою підсумкового контролю є залік, то</i>			
Разом по дисципліні		60	100
Загальна шкала оцінювання ECTS за результатами курсу			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для скзамну, курсової роботи (проекту), звіту з практики, диференційованого заліку	для заліку
90 – 100	A	«5» – відмінно	зараховано
75 – 89	BC	«4» – добре	
60 – 74	DE	«3» – задовільно	
35 – 59	FX	«2» – незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 – 34	F	«2» – незадовільно з обов'язковими повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковими повторним вивченням дисципліни
7. Політика курсу		Основні принципи проведення занять: - відкритість до нових та неординарних ідей, толерантність, доброзичлива партнерська атмосфера взаєморозуміння та творчого розвитку; - усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін; - різні моделі роботи на заняттях, у тому числі робота над вирішенням завдань дає можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал, навчитись довіряти своїм партнерам, розвинути навички інтелектуальної роботи в команді; - курс передбачає інтенсивне використання мобільних технологій навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти та викладачеві спілкуватись один з одним у будь-який зручний для них час, а для здобувачів вищої освіти, які відсутні на заняттях, отримати необхідну навчальну інформацію та представити виконані завдання;	

	- протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять змістових модулів та виступити з презентацією чи інформуванням додатково.
8. Інформаційні джерела	Основні: 1. Генетика сільськогосподарських тварин / В.С. Коновалов, В.П. Коваленко, М.М. Недвига та ін. – К.: Урожай, 1996. – 432 с. 2. Генетика / Е.К. Меркурьева, З.В. Абрамова, А.В. Бакай и др. – М.: Агропромиздат, 1991. – 446 с. 3. Практикум по генетике / С.Х. Ларцева, М.К. Муксинов. – М.: Агропромиздат, 1985. – 288 с. 4. Генетика з біометрією : практикум / [М.Г. Повод, Т.І. Нежлукченко, Н.С. Папакіна, Д.І. Барановський, М.І. Гиль, В.І. Халак, О.В. Черемисова, Н.В. Нежлукченко] За ред. Професора Т.І. Нежлукченко – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 380 с. Додаткові: 1. Основы современной генетики / С.М. Гершензон. – К.: Наукова думка, 1983. – 558 с. 2. Общая генетика / Н.П. Дубинин. – М.: Наука, 1986. – 559 с. 3. Генетика с основами селекции / С.Г. Инге-Вечтомов. – М.: Высш. шк., 1989. – 591 с. 4. Цитогенетика / В.Г.Смирнов. – М.: Высш. шк., 1991. – 247 с. 5. Молекулярная эволюция и филогенетика / М. Ней, С. Кумар. – К.: КВЦ, 2004. – 404 с. 6. Структура и экспрессия гена / Дж. Хоукинс. – К.: Наукова думка, 1991. – 168 с. 7. Генетические процессы в популяциях / Ю.П. Алтухов. – М.: Наука, 1989. – 327 с. 8. Генетика популяций и селекция / Н.П. Дубинин, Я.Л. Глембоцкий. – М.: Наука, 1967. – 591 с. 9. Генетика популяцій / О.Л. Трофименко, М.І. Гиль, О.Ю. Сметана; за ред. професора М.І. Гиль. – Миколаїв: МНАУ, 2017. – 278 с. 10. Генофонд свійських тварин України / Д.І. Барановський, В.І. Герасимов та ін. Харків: Еспада, 2005. – 400 с.

	11. Статистические методы в применении к исследованиям в сельском хозяйстве и биологии / Дж.У. Снедекор. – М.: Издательство с.-х. литературы, журналов и плакатов, 1961. – 503 с. 12. Биометрия в селекции и генетике сельскохозяйственных животных / Е.К. Меркурьева. – М.: Колос, 1970. – 424 с. 13. Ветеринарна генетика з основами варіаційної статистики / В.Л. Петухов, А.Н. Жигачов, Г.А. Назарова. – М.: Агропромиздат, 1985. 14. Аналіз структури популяцій / В.С. Шебанін, С.І. Мельник, С.С. Крамаренко та ін. – Миколаїв. МДАУ, 2008. – 226 с. 15. Методи непараметричної статистики: практикум з біометрії / О.В. Шебаніна, С.С. Крамаренко, В.М. Ганганов. – Миколаїв: МДАУ, 2008. – 166 с.
9. Інтеграція здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами	Передбачено використання індивідуальної форми навчання для здобувача за допомогою оболонки Moodle (https://moodle.mnau.edu.ua).
10. Доступ до матеріалів навчання	Робоча програма дисципліни, її силабус (https://www.mnau.edu.ua/faculty-tvpptsb/kaf-genetics/) та навчально-методичний комплекс дисципліни (https://moodle.mnau.edu.ua) з необхідним його накопиченням розташовано на офіційному сайті Миколаївського національного аграрного університету (https://www.mnau.edu.ua).

Силабус навчальної дисципліни розроблено:

Професор кафедри

(підпис)

Гиль М.І.